

Peru

Konsulentopgave vedr.
projektaktiviteter i Marcapata

UDDRAG

Ann-Christina Gamillscheg

11/30/2013

Forord til uddrag af konsulentrapport

Ann-Christina Gamillscheg, der er bosiddende i Lima i Peru, påtog sig i 2013 en konsulentopgave for Caritas Danmark. Fra Caritas Danmarks side var ønsket at opnå en status over de projektaktiviteter, der efter jesuitterpræsten Peter Tantholdt Hansens mere end 40 årige virke fortsat er i gang i Peru. Det var tillige ønsket at få en vurdering af fremtidige projektmuligheder i Marcapata, der kan sikre en fortsættelse og videreudvikling af disse arbejde til gavn for mennesker i Marcapata.

Ann-Christian Gamillscheg afleverede sidste år en fornem rapport, som har styrket Caritas Danmarks beslutningsgrundlag og tillige været inddraget i drøftelser med Sankt Vincent Grupperne i Danmark.

Rapporten indeholder imidlertid så mange informationer om Peter Tantholdt Hansen og hans arbejde, at Caritas Danmark har ønsket at offentliggøre de dele af rapporten, der har bred interesse for offentligheden og jo selvfølgelig især de mange bidragydere, der gennem årene har fulgt og støttet Peter Tantholdt Hansens arbejde.

Dette uddrag af konsulentrapporten, som nu fremlægges, bærer Caritas Danmark ansvaret for, men Ann-Christina Gamillscheg har naturligvis givet sit samtykke.

Som det fremgår af konklusionen, så har der været og er fortsat en række udfordringer i forhold til udviklingen i Marcapata. Men der er også muligheder for fremtiden.

København, januar 2014

Jann Sjursen,
Generalsekretær for Caritas Danmark

Indledning

Den danske jesuitepræst, jurist og menneskerettighedsforkæmper Peter Tantholdt Hansen (herefter PTH) døde efter kort tids sygdom den 28. juli 2010 i Lima i Peru. Han blev 83 år gammel. Han havde boet og arbejdet i Peru i mere end 40 år, først i regnskoven og siden højt i Andesbjergene, i Marcapata og Quico uden for Cuzco. Han efterlod et livsværk af projekter og aktiviteter; nogle afsluttede og andre stadig igangværende. Alle havde de sigte mod at forbedre livsvilkårene for de fattigste, mest udsatte, undertrykte og oftest glemte højlandsindianere: *"Hans passion var at give sit liv (...) ved at elske betingelsesløst og leve i folkets tjeneste"*¹.

På sin sidste rejse hjem til Danmark i sommeren 2008 mødtes PTH med Caritas Danmark og fik lovning på tre års budgetstøtte til sit arbejde i Marcapata og omegn. Et beløb på 375.000 kroner blev indsamlet ved Juleaktion 2009, og i modsætning til tidligere bidrag var det planen at udarbejde en formel aftale med projektbeskrivelse og senere revideret regnskab. Men i månederne efter indsamlingen blev PTH stadig svagere og kommunikationen mere og mere sparsom. Således nåede pengene fra Juleaktion 2009 ikke at blive sendt afsted til Peru inden hans død.

Efterfølgende forsøgte Caritas Danmark og projektmedarbejdere at genoptage kontakten, men mange organisatoriske, regnskabsmæssige og juridiske spørgsmål stod åbne. Caritas Danmark så sig ikke i stand til at udbetale de midler, der var blevet dem betroet af bidragsyderne.

Baseret på et kortere besøg i Marcapata i oktober 2013, research og interviews med relevante informanter, søger denne rapport jf. Terms of Reference for opgaven at skabe klarhed over, hvad der er tilbage af PTHs udviklingsaktiviteter, samt:

- Afdække de organisatoriske forhold omkring dette arbejde
- Vurdere hvem der kan formidle støttekronerne
- Præsentere en række konkrete projektideer

Det er håbet, at informationerne kan bruges konstruktivt til at beslutte, hvordan pengene fra Juleaktion 2009 kan forvaltes på en forsvarlig og relevant måde, på linie med de visioner som PTH havde for udviklingsarbejdet.

Baggrund: Udfordringer i Marcapata, Peru

Byen Marcapata ved foden af Ausangate-bjerget (6284 meter højt) var knudepunkt for PTH's aktiviteter i mange år før hans død. I 3.150 meters højde over havet ligger sognekirken, San Francisco de Asis, som PTH var ansvarlig for. Herfra er der vejforbindelse til de andre byer, hvor jesuitterne arbejder, til byen Urcos som er jesuitternes hovedsæde i Quispicanchi-provinsen og til Cuzco.

¹ Mindetale ved PTH's begravelse 29.7.2010 af Padre Antonio Sanchez-Guardamino SJ (<http://www.peter-marcapata.dk/peter/mindeord/p-antonios-afskedstale-i-lima>)

Marcapata er et af de mindre befolkede distrikter i Quispicanchi med ca. 4.600 indbyggere², der lever spredt ud over et område lidt større end Sjælland. Ca. 1.500 mennesker bor i større byer Uros, mens resten bor i de quechua-talende landsbyer, som er spredt over et stort område, der dækker flere forskellige højder og øko-zoner. I de højest beliggende bjergegne er hovedaktiviteten alpacaproduktion, samt fåre- og lamahold. I de mellemliggende egne dyrkes kartofler og et begrænset antal grøntsager til selv-forsyning, mens der i de lavere regnskovsdykkede egne, kaldet 'junglens øjenbryn', dyrkes rocoto (chilli) og frugt³. Karakteristisk for landbrugsproduktionen i området er et lavt niveau af produktivitet, lav grad af kommerialisering, mangel på teknisk assistance, lave priser for landbrugsprodukter og foranderlige klimaforhold, der underminerer de traditionelle landbrugsrutiner⁴. Således lever folk i Marcapata-distriktet i ekstrem fattigdom med en månedlig indkomst på 102 soles (svarende til ca. 200 kr.)⁵.

Marcapata repræsenterer det store segment af Perus befolkning, som ikke har nydt godt af de sidste ti års vedvarende økonomiske vækst på gennemsnitligt 6%, især stimuleret af naturressourceudvinding og makroøkonomisk stabilitet. Peru regnes i dag som et mellem-indkomstland, og selvom fire millioner peruanere har løftet sig ud af fattigdommen i de sidste ti år, så er ulighedsproblemet stadig relativt uforandret: Ifølge UNDP er det de 20% rigeste i befolkningen, der kontrollerer 56,7% af indkomsterne, mens de 20% fattigste kun kontrollerer 3,7%. Der er især ulighed mellem land og by. På nationalt plan er fattigdommen på 30%, mens fattigdommen på landet er på 56%. Blandt oprindelige folk er fattigdomsprocenten helt oppe på 85%. De økonomiske analyser fortæller desuden, at det er de områder, som var mindst økonomisk udviklede inden boomet startede, har oplevet mindst fremgang, og områderne hægtes efterhånden helt af udviklingen.

Et baseline-studie foretaget af UNICEF i Marcapata-distriktet viser da også tydeligt, at der er store udfordringer at overvinde: Kun 42% af børn under tre år i Marcapata-distriktet er normalvægtige, mens 23,2% lider af akut underernæring, mens 34,8% befinder sig latent i risiko for at blive undervægtige⁶. Underernæring i de første leveår kan betyde permanente skader og langsommere udvikling. Også når børnene bliver ældre fortsætter den seje kamp mod fattigdomsrelaterede sygdomme. Sundhedsplejen er ligeledes mangelfuld med ét hospital i provinsen (i Urcos) og kun én sundhedspost med én læge samt én sygeplejerske i Marcapata⁷.

Uddannelsesmæssigt kommer Peru ind på en 133. plads ud af 144 lande⁸. Cuzco ligger under landsgennemsnittet og Quispicanchi-provinsen har den laveste uddannelsesprocent i regionen. Således viser UNICEF-studiet, at kun 1% af forældrene i Marcapata har taget en videregående uddannelse. Kun en meget lille del har færdiggjort 'Secundario' (i alt 11 år) (9% for mødre, 18% for fædre) og næsten

² Instituto Nacional de Estadística e Informática (www.inei.gob.pe)

³ Jf. Referat af samtaler: Kommunaldirektør Plácido Gutierrez

⁴ Plan de Gobierno Municipal para el Distrito de Marcapata 2011-2014, s. 3

⁵ Mapa de Pobreza 2006 (FONCODES)

⁶ "Estudio línea de base del estado nutricional y sondeo de prácticas de cuidado integral de niños y niñas menores de 3 años, Distrito de Marcapata, Quispicanchis, Cuzco", Junio 2011, German Felix Arisaca Chunga por UNICEF Peru.

⁷ Plan de Incentivos de la Municipalidad Distrital de Quispicanchis 2011: s. 12

⁸ World Economic Forum.

halvdelen af mødrene har ikke færdiggjort grundskolens seks års undervisning (46%) (for fædrenes vedkommende 29%).

Størstedelen af landbefolkningen lever som funktionelle analfabeter, da kvaliteten af den undervisning der tilbydes samtidig er af ekstremt ringe kvalitet. Ofte undervises der kun 3-4 dage per uge, undervisningen foregår på spansk selvom størstedelen kun forstår quechua. Der er mangel på pædagogisk og læringsfordrende støtte og skolerne lukker i lange perioder på grund af strejker.⁹

Hvor det tidligere var en møjsom dagsrejse ad hullede grusveje, kan man i dag køre fra Cuzco til Marcapata på 4-5 timer via den interoceaniske, asfalterede landevej, som blev anlagt i 2011. Dette giver økonomisk positive udsigter for en by som Marcapata, idet der givetvis vil åbne sig muligheder for mere handel og service

"Vejen har gjort livet lettere for mange peruanere; men den har også gjort det samme for smuglere af illegale stoffer, illegale guldminearbejdere og skruppelløse entreprenører,"¹⁰ med katastrofale følger for regnskoven længere nede af vejen. Transporten af tømmer er også blevet nemmere med den nye vej, og skovhugsten truer med at udrydde enestående dyre- og planteliv.

Der er også bekymring at spore i forhold til befolkningen i Marcapata: Guldfeberen raser i regionen¹¹, så det er utrolig svært at overbevise de unge om at uddanne sig. De får et lift med lastbilerne, der kører fra Cuzco ad landevejen ned til byen Quince Mil mange timers kørsel fra regionalhovedstaden Puerto Maldonado i regnskoven. De tjener hurtigt 1000 soles om måneden (langt over de gennemsnitligt 100 soles som deres forældre tjener) og vender tilbage til Marcapata med mobiltelefon og motorcykel (uden kørekort), dog ofte syge og forgiftede af merkur som bruges i udvindingen af guld. For pigernes vedkommende ender de ofte i prostitution og hvis de overhovedet vender tilbage, er det med store ar på sjæl og krop¹².

Det er tydeligt, at jo længere væk man kommer fra Cuzco, jo mere isolerede bliver samfundene. Det har således indtil for nyligt været yderst begrænset, hvilke udefrakommende organisationer, der har startet udviklingsprojekter i Marcapata-distriktet.. Med den nye landevej er der nu bedre adgang til Marcapata, og en række organisationer har meldt sig på banen. Ingen af disse er dog gået så vidt i deres arbejde, at de har oprettet projektkontorer i området. I Annex 1 er inkluderet en liste over disse organisationer og deres arbejde i Marcapata.

⁹ Jf. Referat af samtaler: Placido Gutierrez samt Deisy Moscoso

¹⁰ The Long and Winding Road: Mitigating the Impact of the Interoceanic Highway in Peru's Amazonian Interior (<http://www.caminoverde.org/resources/articles-missives/2035>)

¹¹ Prisen for guld er steget markant, og 98% af Peru's guldudvinding kommer fra illegale guldminer i regnskoven. 100 familier flytter hver dag til Puerto Maldonado for at søge lykken (<http://amazongoldfilm.com/>)

¹² Jf. Referat af samtaler, Helmut Viereck, Padre Antonio samt Deisy Moscoso

Peter Tantholt Hansen: Jesuitterpræst og udviklingsentreprenør

I modsætning til de sporadiske projekter fra udefrakommende udviklingsorganisationer og private firmaer står til gengæld et helt livsværk af aktiviteter, projekter, drømme og visioner. Jesuitterpræsten fra Ballerup Mark ville gøre en forskel, men det skulle være indefra:

"De svage skal kende deres rettigheder og lære at organisere sig (...) Jeg tror, det er en fremtidsopgave for Kirken at styre denne udvikling (...) Vi hører til hos dem, som man spytter på og tramper på, som tortureres og ikke kan forsvare sig. Det er der vi skal sætte vore evner ind. Vores håb og vores optimisme," skriver Journalist Jørgen Bjerre, som har skrevet en hel bog om PTHs tanker og livet i Andesbjergene. Her skal det i stedet handle om de udviklingsaktiviteter, som PTH satte i gang¹³. Dem var der mange af. Jørgen Bjerre opsummerede i sin nekrolog over PTH, hvordan den travle mand var gået i gang:

"Med støtte fra Danida, Caritas og udenlandske hjælpeorganisationer gik Peter i gang. Han sørgede for, at skolebørnene i hans område hver dag fik et godt og varmt måltid mad. Og han oprettede skoler i håndværk og landbrug, og lavede kurser i sundhedslære, ernæring, læsning og skrivning. Han skaffede rent vand i landsbyerne og oprettede små effektive elektricitetsværker, så der er kommet lys og varme i de små kolde stenhuse. Og ikke mindst kraft til værkstedsmaskiner og deraf følgende arbejdspladser. Han lavede savværk og gartneri og byggede veje og ørreddamme og var ikke til at standse." ¹⁴

En oversigt over projekter og deres finansieringskilder implementeret af PTH og hans medhjælperer frem til 2011 er givet i rapporten Informe Institucional de Gestion Asociacion Pachatusan, fremsendt til Caritas Danmark i 2011 fra sognet i Marcapata og sammenslutningen APP (her oversat fra spansk):

Projekter udført frem til 2011

Samarbejdspartner	Projekttitel	Projektområde	Projektstart	Aktuel situation (2011)
Caritas Danmark	Vandkraftværker	Coline Marcpata Layampampa Chumpi Huaraconi	1995	Service til 200 personer Service til +2500 personer Service til 300 personer Service til 150 personer Sidste fase af byggeri
Caritas Danmark	Skole (didaktisk materiale)	Quico	1995	I funktion, i samarbejde med Undervisningsministeriet
Færøerne, DK	Vandkraftværk Huaraconi	Huaraconi		Sidste fase af byggeri
Skt. Vincentgrupperne	Skolebespisning	Marcapata	1985-2011	I funktion med service til 170 skolebørn
Skt. Vincentgrupperne	Grusveje	Landsbyer i Marcapata-distriktet	1998-2010	Byggeri afsluttet
Skt. Vincentgrupperne	Social- og	Landsbyer i		I funktion

¹³ PTH i Jørgen Bjerre: Verden På Højkant. Møde i Andesbjergene med dansk ildsjæl, jesuitterpræsten Peter Tantholt Hansen (1997: 141)

¹⁴ Kristeligt Dagblad 5.8.2010

	sundhedshjælp	Marcapata-distriktet		
Sogn i Berlin ¹⁵	Skolebespisning	Marcapata	1998	I funktion
Aktion Eine Welt Rottweil ¹⁶	Bibliotek (Centro Artesanal Pachatusan)	Marcapata Samt undervisning og pastoralarbejde i landsbyer	1985-1988 1990	I funktion
Grup X%: Viñedos Kinder Mision ¹⁷	Børnekatekese	Marcapata og landsbyer	1980	I funktion
Pater Meister og venner ¹⁸	Radio Pachatusan	Marcapata	2002-2011	I funktion
Jesuitterne i Tyskland's missionarbejde, Padre Klaus ¹⁹	Social- og sundhedshjælp	Marcapata-distriktet	1980	I funktion
(Ingen donor nævnt)	Økologisk landbrugseksempelment (Producerer forsyninger til skolekøkkenet)	Amacho	1994	I funktion
(Ingen donor nævnt)	Savværk	Amacho	1996	Ikke længere i funktion

Skemaet giver et overblik over mange af de projekter, som PTH fik igangsat, men vidner samtidig om mangelfuld arkivering og regnskabsførelse, idet budget/regnskabstal er opgivet for projekterne. Kerneaktiviteten for PTHs arbejde i området er heller ikke nævnt: Byggeriet af kunsthåndværkcenteret Centro Artesanal Pachatusan med støtte fra Danida i midten af 1980'erne. For en gennemgang af arbejdet, som PTH opstartede i bjerglandsbyen Quico, mens han boede der. Se notat i Annex 2.

Igangværende aktiviteter

Her følger en gennemgang af de aktiviteter, der blev startet af PTH, og som stadig er i gang i Marcapata i oktober 2013:

- Vejnet og elektricitetsværker

De helt grundlæggende infrastrukturelle services som vejnet (grusveje mellem landsbyerne)²⁰ og elektricitetsværker (vandkraft) er i dag stadig i funktion og ansvaret for drift og vedligeholdelse er

¹⁵ Partnerskabsmenigheden i Berlin beskriver arbejdet i Marcapata her: http://www.heilige-familie-berlin.de/HF_2012/sites/peru.html, samt takkebrev fra Padre Antonio for kontinuerlig støtte, jul 2012, findes her: http://www.heilige-familie-berlin.de/HF_2012/motive/PNR_02_2013.pdf

¹⁶ Projektet beskrives her: <http://www.aktion-eine-welt-rottweil.de/projekt-beispiele-1.html>

¹⁷ Det har ikke været muligt at finde yderligere informationer om denne gruppe

¹⁸ Jf. Referat af samtaler: Pater Meister

¹⁹ P. Klaus Vähröder SJ, JesuitenWeltweit: <http://www.jesuitenmission.de/home.html> - nævner ikke længere nogen støtte til Marcapata.

²⁰ Strækningerne Marcapata-Huancarayoc-Chiquis og potentielt til den fjernestliggende landsby i distriktet Huaracconi, samt Marcapata-Lacco-Pitumarca (Canchis) Marcapata-Chumpi; og Marcapata-Chectaccucho-Puyca-Quico (Informe Institucional de Gestion Asociacion Pachatusan 2011: Afsnit 7.1, 7.2, og 7.8.6)

efterhånden overtaget af den lokale kommune. De infrastrukturelle services som PTH fik bygget over en længere årrække, har haft en uvurderlig effekt for indbyggerne i Marcapata - også familier i fjerntliggende landsbyer. Adspurgte på gaden, fortæller byboerne, at det er dette aspekt af PTH's arbejde, som de er særligt taknemmelige for. Og kommunaldirektør Placido Gutierrez priser sig lykkelig for, at de i kommunaladministrationen har et grundlag at arbejde videre på. Borgmester Amador Rolando Flores Andina var under projektbesøget i oktober 2013 netop i Lima for at forhandle med Ministeriet for Miner og Energi om en udbygning af elektricitetsværk- og net. Også via regionsregeringen håber de at modtage støtte hertil, idet temaet er identificeret som en prioritet i 2013-2014²¹.

- Centro Artesanal Pachatusan²²

Formålet med at bygge et kunsthåndværkscenter i Marcapata var for PTH at stimulere lokal industriel udvikling og forhindre yderligere emigration af ressourcer og personer til slumkvarterer i de store byer. Centret skulle inspirere landsbyernes unge til at lære et håndværk, så de kunne forarbejde lokale råvarer til markedsdygtige kunsthåndværksprodukter af høj kvalitet.

"Tanken med håndværkscentret er, at aktiviteterne skal brede sig som ringe i vandet. Uddannede folk skal tage ideerne med hjem og sætte noget i gang i landsbyerne, og der er i høj grad brug for det", forklarede PTH til journalist Jørgen Bjerre²³.

Selve byggeriet af centeret fandt sted mellem 1985 og 1990, og værkstederne har været i gang i over 20 år. Bygningerne er hyggelige, beliggende rundt om en lille gårdhave, og det var PTHs ønske, at det skulle være inspirerende og godt for folk at komme her, i stil med en dansk højskole. Det er dog også tydeligt, at tiden og det fugtige vejr i området har haft en effekt på bygningernes stand, så nogen grad af vedligeholdelse vil skulle foretages i den kommende tid.

Garveriværksted og snedkerværksted blev ikke populære nok blandt Marcapata-distriktets unge, så de har lukket ned igen. Til gengæld har strikkeværkstedet (både håndstrik og maskinstrik), keramikværkstedet og vævestuen holdt produktionen ved lige siden 1992. Der syes fine alpacatrøjer, huer, sparkedragter m.m., produceres kopper, tallerkener, kander, fade, vaser, m.m. i en lang række traditionelle mønstre og designs og væves farverige tæpper, som er typiske for regionen. Der er aktuelt 36 personer (flest kvinder) involverede i værkstederne, hvoraf en gruppe dog strikker hjemmefra, da de har børn og husholdning, de ikke kan forlade dagligt. De lønnes via salget af deres produkter. To delvist lønnede medarbejdere er med til at organisere arbejdet, sikre kvalitet, indkøbe råvarer etc. Det drejer sig om Lidia Caller Zurita (sekretær for både sognet og associationen APP) og Elin Hansen (daglig leder af strikkeværkstedet). Et problem i forhold til videreudviklingen af værkstederne er en udpræget modvilje i lokalbefolkningen mod at lære fra sig. Ideen om 'training of trainers' synes trods PTHs mange forsøg ikke

Desuden er strækningerne både mod Cuzco og mod regnskoven, som PTH også tidligere var med til at vedligeholde nu blevet udbygget og asfalteret, som ovenfor beskrevet.

²¹ Jf. Referat af samtaler: Placido Gutierrez

²² "Pachatusan" er for den quechua-talende lokalbefolkning et helligt bjerg, der tidligere var dækket af en lysende hvid gletcher, men nu kun lejlighedsvis dækkes af sne, og på hvis skulder Marcapata ligger med udsigt over dalen.

²³ PTH i Jørgen Bjerre 1997: 164

at være slået igennem, og det beskrives af medlemmerne af associationen som en udfordring at finde folk til dette arbejde og også at få eleverne til at respektere en af deres 'egne' som underviser²⁴.

I sommerferierne åbnes værkstederne for byens unge, så de kan få en prøvesmag på arbejdet med de forskellige teknikker. Der er flere unge, som efter endt basisuddannelse i et af værkstederne er taget videre til andre produktionssteder i regionen og har fundet arbejde²⁵.

Støttet af Proyecto PRA [USAid], har Sra. Benita Cutipa fra Royal Knit for nyligt afholdt kursus for centerets strikkere: Der var 22 deltagere til 3 ugers træning i august 2013. Hver deltager fik certifikat, manual, saks og strikkepinde. Det er håbet, at der via kontakten til Royal Knit vil kunne åbnes for salg af varer fra Marcapata af højere kvalitet og dermed højere omsætning.

- Butik i Cuzco

Indtil videre er salget af varer foregået lokalt fra et beskedent 'show room' i centeret, og siden 2007 fra en særlig fair-trade kunsthåndværksbutik i Cuzco. Denne butik ligger centralt placeret på hovedpladsen i et sidekapel til den imponerende kirke Compania de Jesus. Den smukke gamle dobbeltdør åbner op til et fint lokale. Jesuitterne har stillet lokalet til rådighed for sammenslutning af organisationer -Consortio Trinidad Enriques – til en meget beskeden husleje.²⁶ Sammenslutningen består af Centro Artesanal Pachatusan, som den største aktør, samt Skt. Josefsøstrenes håndværks-tekniske skole i Urcos, de katolske søstre i Cauri, og Grupo Mantay [hjælp til enlige teenage-mødre]]. Salget gik i starten over forventning. For eksempel solgte Marcapata-centerets varer for gennemsnitligt 20.000 kroner per måned i 2011, faldende til 15.000 kroner månedligt i 2012.

- Radio Pachatusan

Siden december 2002 har Marcapata haft sin egen radiostation, udelukkende transmitteret på quechua i tidsrummet 04:00-20:00. Signalet når dog langt udover distriktets grænser, til de omkringliggende provinser. I begyndelsen var der tre ansatte medarbejdere på radioen, men med mangel på finansiering og beskedne annonceindtægter er kun en medarbejder tilbage. Udover jævnligt at dække kateketiske emner, sendes også et generelt bredt program med musikønsker, lokale og nationale nyheder, miljøoplysning, etc.

Ifølge kommunaldirektør Placido Gutierrez er radioen et vigtigt initiativ i lokalsamfundet til bevarelse af sammenhængskraften mellem fjerntliggende egne og det er en hjælp ift konkret kommunikation fra kommunen til yderområderne. Kommunen har en kontrakt med radioen om en daglig times udsendelse af meddelelser, informationskampagner etc.

²⁴ Jf. Referat af samtaler: Referat fra møde i APP 19.10.2013;

Desuden beskrives dette problem af Padre Eduardo Schmidt SJ (Referat af samtaler) som et generelt problem jesuitterne har mødt gang på gang i arbejdet i Peru.

²⁵ Informe Institucional: 7.3.

²⁶ Opkaldt efter Maria Trinidad Enriquez (1848-1892), første universitetsuddannede kvinde i Peru, og forkæmper for kvinders og arbejderes rettigheder.

- Hansens Bondegård (Amacho)

Seks km fra Marcapata ligger i det tyndtbefolkede område Amacho i 2.600 meters højde med et favorabelt klima for landbrug og dyrehold. Langs vejen vidner bjergsidernes terrassesystemer om, at der er blevet dyrket her i århundreder. PTH havde store drømme for stedet som landbrugsforsøgscenter. Han opstartede aktiviteter i 1994 og fik skabt grundlaget for en lokal landbrugsskole: Escuela Rural de Fe y Alegria. Det første hold kursister blev i 1994-1996 udlært i dyrkning af frugttrær og grøntsager. Men den 11. februar 1998 gik en nærliggende flod voldsomt over sine bredder og oversvømmede store dele af markerne. Dette er sket yderligere to gange, hvilket har forvoldt store skader. Desuden har den transoceaniske landevej skåret sig tværs gennem grundstykket, så det nu ligger på hver side af vejen.

I en længere årrække har Hansens Bondegård dyrket frugt og grøntsager samt opdrættet grise og høns til sognets skolebespisningsprojekt. Arbejdet på gården bestyres af Elin Hansen med finansiell støtte fra Skt. Vincentgrupperne²⁷ til forskellige projekter samt løn til en medhjælper. Desuden har Kalø Økologiske Landbrugsskole godkendt bondegården som praktiksted og siden august 2013 og fem måneder frem havde Elin besøg af en praktikant, Eva Hoffgård; tidligere uddannet merkonom i øko-turisme samt fortæller for biodynamiske dyrkningsteknikker.

Et kapel og et savværk var i øvrigt også blevet bygget på grunden for at bearbejde tømmer lokalt, mensavværket har ikke været i funktion i mange år²⁸.

- Skolebespisningen

Siden 1998 har sognet tilbudt en madordning for skoleelever, der kommer til skolen fra de omkringliggende bjerglandsbyer. 170 børn får serveret morgenmad og frokost for et symbolsk beløb eller betaling i form af fødevarer. Der er et stort behov for denne service, idet børnene ellers ville gå sultne i skole med negative følger for deres indlæring. En kokkepige samt en køkkenassistent forbereder maden. Desuden hjælper børnene på skift med nogle af forberedelserne samt oprydningsarbejdet.

- Skolebibliotek

I centeret har der i en årrække været indrettet et mindre skolebibliotek, hvor børnene fra skolebespisningen kunne opholde sig om eftermiddagen for at få hjælp til lektielæsning, samt gøre brug af bøger, et par computere samt andre pædagogiske materialer. I en periode blev biblioteket ledet af en deltidsmedarbejder, som var lønnet af kommunen, men aftalen blev ikke institutionaliseret og ophørte dermed under den nye kommunaladministration. I mangel på en betalt arbejdskraft er skolebiblioteket dermed midlertidigt lukket ned.

- Tandplejeklinik

PTH fik i 2003 indkøbt tandlægeudstyr til en lille klinik i et lokale tilhørende center, idet sundhedsposten ikke rådede over udstyr til at dække behovet for tandeftersyn og -behandling. Hvor der tidligere var

²⁷”Vi har netop indgået en ny 2-årig kontrakt på en årlig støtte på kr. 35.000, og forventer at vi også fremover vil støtte projektet. Den første kontrakt lød på kr. 30.000 pr. år”. Referat af samtaler: Poul Skallerup, Skt. Vincentgrupperne

²⁸ Informe Institucional 7.4

tilknyttet specifikt tandlægepersonale, er klinikken nu kun sporadisk i brug, når der sendes personale fra sundhedscenteret i Ocongate eller frivillige tandlæger / assistenter fra regionen tilbyder deres service.²⁹

Ejerskab og administration

Gennem tiderne synes administrationen af aktiviteterne at have skiftet mellem forskellige institutionelle enheder, dog alle under opsyn af PTH. Med ham som samlende kraft forekom det nok ikke så vigtigt, under hvilken organisatorisk paraply der blev planlagt, finansieret og implementeret, men efter hans bortgang har dette virket af aktiviteter været uoverskueligt for de tilbageblevne hovedpersoner. Nedenfor er forsøgt en oversigt over ejerskab og administration af aktiviteterne.³⁰

Ejerskab og administration af aktiviteter startet af PTH i Marcapata	Asociacion Promocion Pachatusan	Sognet (San Fransisco de Asis, Marcapata)	Marcapata Kommune
Centro Artesanal Pachatusan	X		
Butikssalg af varer	X		
Radio Pachatusan		X	
Skolebespisning		X	
Hansens Bondegård i Amacho		X	
Tandplejeklinik		X	
Skolebibliotek		X	
Vandkraftværker			X
Veje			X

Det er dog ikke altid, at disse opdelinger holder stik; for eksempel hedder det i APP's institutionelle rapport (afsnit 7.2), fremsendt til Caritas i 2011, at "de større beslutninger for radioens drift tages af formandskabet for associationen (APP)" på trods af, at det er sognet der står for driften. I flere tilfælde har der været modstridende beretninger om, under hvilken institutionel enhed forskellige aktiviteter administreres – sandsynligvis fordi samme mennesker sidder i forskellige enheder. Uklarhederne illustreres også tydeligt i det organigram, som er brugt i den institutionelle rapport fra 2011. Og som det vil fremgå nedenfor er det i realiteten en udelukkende teoretisk opdeling, da der i det daglige arbejde ikke skelnes til disse ejendomsforhold og man samarbejder på tværs.

Asociación de Promoción Pachatusan

PTH var en stærk, visionær og dynamisk leder som formåede at samle folk omkring sig og smitte dem med sin glæde ved arbejdet for at forbedre livsvilkårene for folk i Marcapata og omegn. Der kom i tidens løb mange volontører fra Danmark, Tyskland og Spanien for at hjælpe (sygeplejersker, lærere, snedkere, arkitekter osv.). Også en gruppe af lokale folk fra både Cuzco, Andahuaylillas og Marcapata blev især i de senere år involveret i driften af de mange forskellige aktiviteter. PHT var inspireret af højskoletanken:

²⁹ Informe Institucional 7.6

³⁰ Bemærk dog at ejendomsrettighederne for grundstykkerne til Centro Artesanal Pachatusan og Hansens Bondegård i Amacho er omstridte. (Se s. 15)

”Det helt geniale, siger Peter, var jo, at han [Grundtvig] fik højt uddannede mennesker til at føle sig ansvarlige for, at underudvikling og analfabetisme blev bekæmpet. Indsigtsfulde folk, som i demokratiets navn ville dele ud af deres viden og kundskaber, så det kom andre og flere til gode” (Jørgen Bjerre 1997: 140).

Det var i denne ånd at PTH tilbage i 1994 skabte sammenslutningen Asociación de Promoción Pachatusan (APP). Associationen været igennem en lang række af problemer i de sidste år.

Konklusion

Et beløb på 350.000 kr fra Caritas Danmarks Juleaktion 2009 er øremærket til at fortsætte de udviklingsaktiviteter, som den danske jesuitterpræst Per Tantholt Hansen havde sat i gang i løbet af sine 30 år i Marcapata og omegn i de peruanske Andesbjerge inden sin død i juli 2010. For at sikre at pengene vil blive forvaltet forsvarligt og relevant blev et feltbesøg foretaget i oktober 2013 til afdækning af de aktuelle institutionelle forhold. Rapporten har redegjort for den række af aktiviteter, der stadig er blevet holdt i gang: Kunsthåndværkscenteret Centro Artesanal Pacahatusan med sit strikkeværksted, keramikværksted og vævestue, kunsthåndværksbutik i Cuzco, Hansens Bondegård i Amacho, Radio Pachatusan, skolebespisningen og tandlægeklinikken er alle stadig i funktion, omend med visse afbrydelser i aktivitetsniveau hen ad vejen. Desuden er de basale infrastrukturelle services som vejnet og elektricitetsværker blevet overtaget af kommunen og inkluderet som en prioritet ift vedligeholdelse og udvidelse.

Der har imidlertid været en lang række af udfordringer som gør det vanskeligt for de tilbageblevne medarbejdere og støtter af PTHs arbejde at se fremad og formulere nye visioner for Marcapatas udvikling. Sammenslutningen Asociación de Promoción Pachatusan og sognet, ledet af PTHs efterfølger, den spanske jesuitterpræst Padre Antonio, har kæmpet med uafklarede ejendomsrettigheder, retssager, mangel på solid regnskabsføring, finansielle uregelmæssigheder, problemer med licencer og tilladelser, uafklarede organisationsforhold samt mangel på deltagelse fra lokalbefolkningen. Alt i alt udviser begge instanser (APP og sognet) en lav grad af kapacitet til planlægning og implementering af et potentielt udviklingsprojekt.

I mangel på konkrete projektforslag formuleret direkte af PTHs arvtagere i Marcapata opregner rapporten seks mulige projektideer, som dækker de mest centrale temaer og mulige aktører. Det er konsulentens anbefaling, at man fra Carits Danmarks side enten holder sig til et simpelt projektdesign med en overskuelig tidsramme (for eksempel et bageri til skolebespisningen) eller at man forsøger at overkomme modviljen imod en ekstern organisation involveret som tilsynsførende instans og søger at bruge et konkret projekt som værktøj til at opbygge kapaciteten i associationen og i sognet.